

Burgerschap

MERCURIUS
COLLEGE

Visie | Leerlijn | Implementatie

Wat staat er op het programma?

01

Introductie:
mijn reis

02

Visie en opzet

03

Uitwerking
leerlijn

04

Ervaring
proeftuintjes

05

Tijdspad

06

Hoe verder?

01

Mijn reis door burgerschapslan

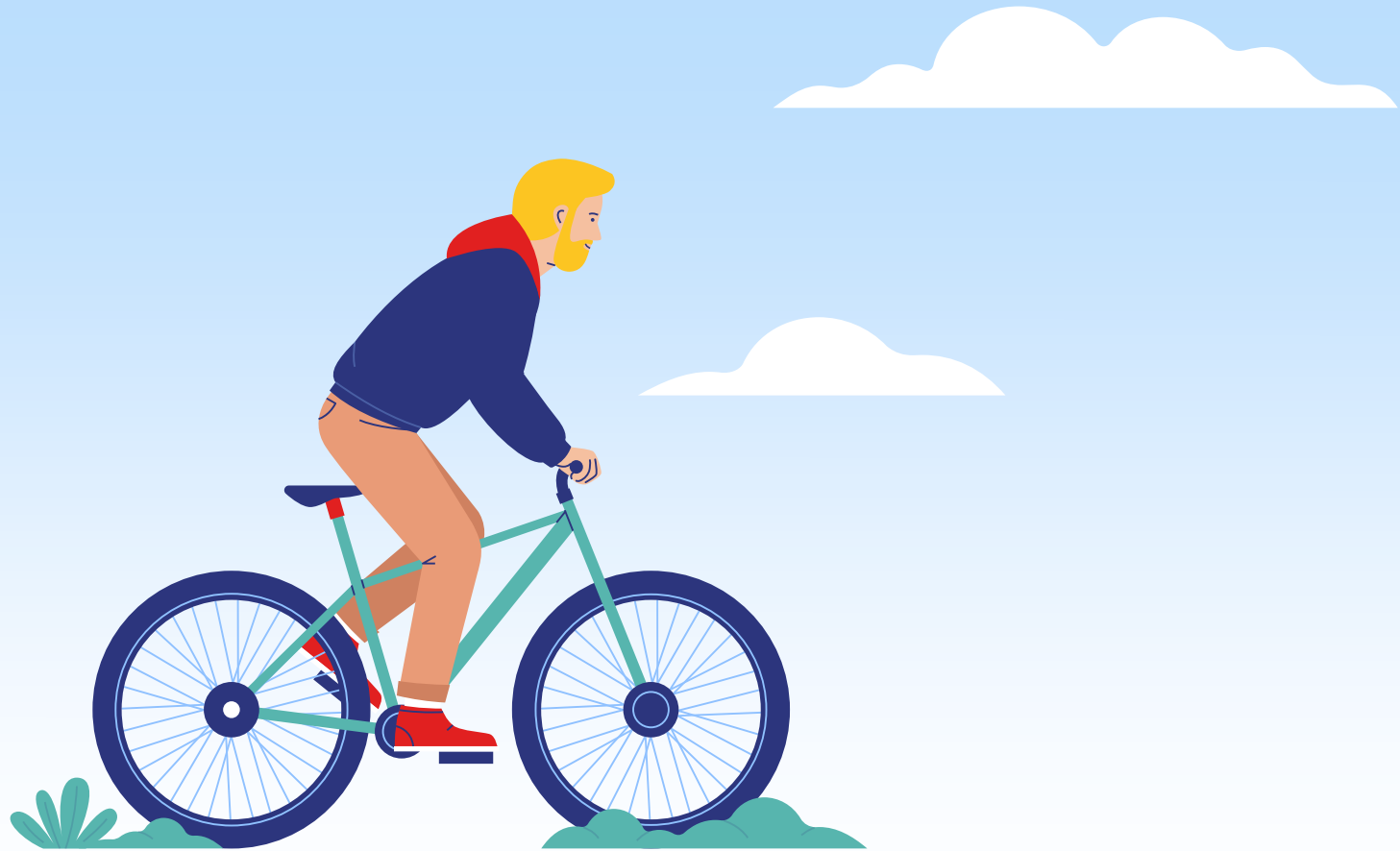
Jullie burgerschapsonderwijs voldoet nog niet helemaal aan de wet. Ik ben jurist en ik looove de wet. Burgerschapsonderwijs moet doelgericht, samenhangend en herkenbaar zijn met inzicht in resultaten. Aan de slag jullie!

Wel echt indrukwekkend wat jullie hebben neergezet in zo'n korte tijd by the way. Ik ga met een lach op mijn gezicht naar huis.

Danny, zou jij willen aansluiten bij een clubje van de BVS voor burgerschap?

Klinkt interssant!
Gaan we doen

Mijn reis door burgerschapsland

Fase 1

Ontwikkeling visiedocument met **burgerschapsdoelen**

Document langs de MR

Poster in personeelskamer

Fase 2

Scholing personeel: focus op zichtbaar, inzicht in resultaten.

Verdieping doelen: waar zit het nog meer? Wat willen we ze nog meer meegeven?

Fase 3

Reflectie en updaten document: dit moet uiteindelijk jaarlijks gebeuren

02

Visie en opzet

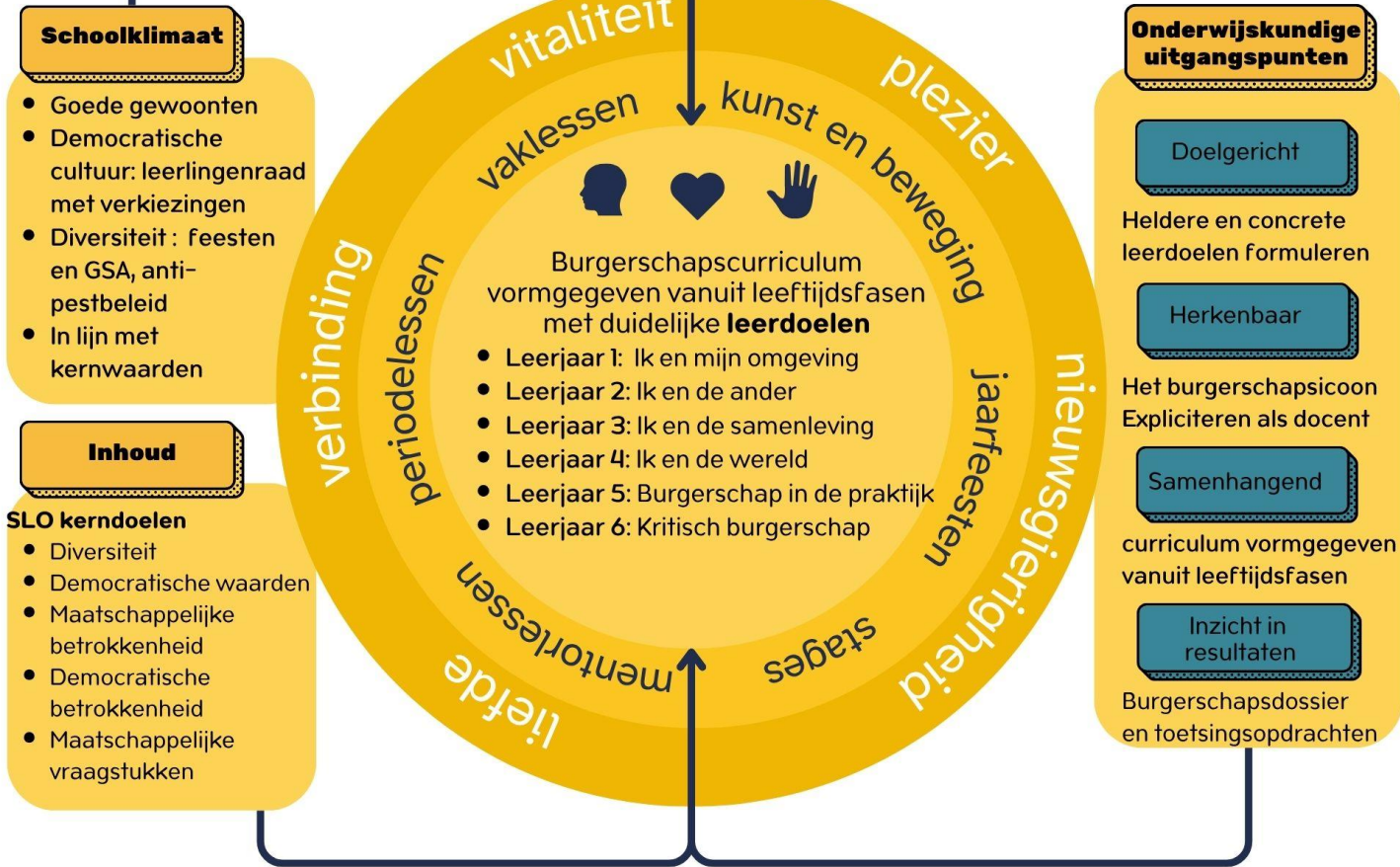
Visie op burgerschap

“Worden wie je bent”

Het Mercurius College is een vrije middelbare school met een eigen, vernieuwende signatuur. Bij het Mercurius College staat de **mensontwikkeling** centraal. Dit zie je dan ook terug in ons burgerschapsonderwijs: Door onze leerlingen bewust te maken van voelen (hart), denken (hoofd) en willen (handen), ontwikkelen zij hun eigen competenties en kunnen zij worden wie zij willen zijn (**subjectivatie**). Hierdoor kunnen zij de wereld verrijken met wat zij te brengen hebben. Dit doen zij in een heterogene omgeving, zowel binnen de school als daarbuiten, waarin zij leren om zichzelf te zijn in verbinding met anderen (**socialisatie**). Zo halen zij een diploma (**kwalificatie**) én leren zij een eigen plek te vinden in een steeds veranderende wereld.

Burgerschap

Inzicht in resultaten

Resultaten meten we op twee manieren:

1. Toetsende opdrachten

Vragen, opdrachten, toetsen in de lessen waar de doelen zijn ondergebracht.

2. Burgerschapsdossier “Mijn paspoort”

Document dat met de leerling meereist door de onderbouw → gebruikt bij mentoraat
-Reflectiecirkels (ingevuld door leerlingen)
-Toepassingsopdrachten (bijv. vignettes)

Nulmeting is nodig: enquête/vragenlijst is hierin optie

03

Uitwerking Leerlijn

De burgerschapsleerlijn

Klas 1

Ik en mijn omgeving

Leerlingen ontdekken hun nieuwe omgeving en bouwen aan zelfbewustzijn (wie ben ik?) en de groepsdynamiek.

Goede gewoonten, + normen en waarden worden toegepast vanuit de democratische waarden + onze kernwaarden

Sterk vanuit mentoraat gestuurd

Klas 2

Ik en de ander

Leerlingen worden zich bewuster van de ander, relaties en diversiteit. Ze krijgen meer achtergrond in de diversiteit (bij bijvoorbeeld periode ak) en reflecteren vanuit democratische waarden. Ook leren ze over maatschappelijke vraagstukken.

Veel kennis en handvatten vanuit periode

Klas 3

Ik en de samenleving

Leerlingen bouwen aan begrip van maatschappelijke structuren en de werking van de democratie. Hoe zit het in elkaar? Wat kan/ moet ik ermee? Wat kan mijn rol zijn? Ook verdiepen ze zich in de maatschappelijke vraagstukken en actualiteit.

Structuren vanuit periode, winkelstage, actualiteitentoets

De Burgerschapsleerlijn

Klas 4

Ik en de wereld

Leerlingen schalen op en verdiepen zich in mondiale vraagstukken en duurzaamheid. Hoe staan zij erin?

Belangrijk is toekomstgericht onderwijs “didactiek van de hoop”

Verder krijgen zij verdieping in ruimtelijke en sociale afwenteling en historische patronen.

Verdieping vanuit periode
sociaalmaatsch. stage
Actualiteitentoets

Klas 5

Burgerschap in de praktijk

De inhoudelijke verdieping in Mondiale vraagstukken gaat verder, maar ze leren vooral ook actief na te denken over vormgeving/zingeving en participatie. Ook wordt aan een gezamenlijk project gewerkt om in verbinding met elkaar te blijven/

Verdieping in periode
Actualiteitentoets
Organiseren van een
solidariteitsactie (benefiet)
voorstelling

Klas 6

Kritisch burgerschap

Leerlingen ontwikkelen zich tot kritische burgers met reflectievermogen die onderwerpen ter discussie kunnen stellen zonder de verbinding te verliezen. Ook vormgeving en zingeving worden doorgetrokken in dit jaar.

Verdieping in periode en projecten.

Voorbeeld: jaar 3: ik en de samenleving

Periode revoluties (GS)

Burgerschapdoel: Ik kan uitleggen wat de waarden vrijheid, gelijkheid en solidariteit inhouden en waar ze vandaan komen en kan ze toepassen op hedendaagse situaties.

Resultaat

Toetsende opdrachten in de periode

Vakles: M&M

Burgerschapdoel: Ik kan uitleggen op welke wijze de trias politica is vormgegeven in het Nederlandse politieke systeem. Ik weet hoe verkiezingen werken en welke tools ik heb om tot een keuze te komen.

Resultaat

Toetsende opdrachten in de vakles

Winkelstage

Burgerschapdoel: Ik leer op respectvolle en klantgerichte wijze te communiceren met verschillende mensen en begrijpt het belang van samenwerken en verantwoordelijkheid nemen binnen een werkomgeving.

Resultaat:

Stageverslag in dossier met een stagebeoordeling a.d.h.v rubric door stagebegeleider.

A yellow flag with a wavy top and bottom edge, containing the white number '04' in a bold, sans-serif font.

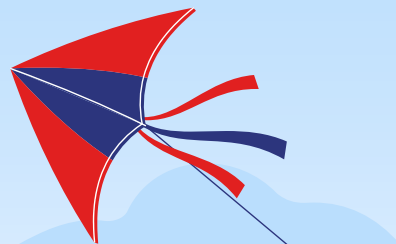
04

Ervaring proeftuintje

Proeftuin: Periode burgerschap klas 2

In deze periode worden de democratische waarden (vrijheid, gelijkheid, solidariteit) uitgediept door middel van casussen en opdrachten. leerlingen maken een **documentaire** over een fictief lokaal maatschappelijk vraagstuk.

- + Ervaringen overwegend positief bij leerlingen en docenten.
- + Strak voorbereide periode geeft docent handvatten, ook genoeg ruimte voor autonomie.
- + Burgerschap leeft en krijgt positieve conotatie in school
- + Hoofd/hart/handen en differentiatie lukten goed.
- + We hebben een goede burgerschapsbasis kunnen leggen

- Uitwerking en opbrengsten kunnen scherper
- Moet beter passen in de grotere lijn (leeftijdswfasen)

Artikel 1 van de grondwet

Solidariteit

Leerdoel: ik weet wat de waarde solidariteit inhoudt en kan situaties in mijn leven herkennen waarin ik hiertoe te maken heb gehad.

Ik denk dat solidariteit is dat als iemand hulp nodig heeft dat je diegene helpt zoveel je kan en diegene steunt, no matter what.

Gangbare definitie: solidariteit betekent dat mensen zich met elkaar verbonden voelen en bereid zijn elkaar te ondersteunen, vooral in moeilijke tijden. Het is het idee dat we elkaar helpen, omdat we deel uitmaken van een gemeenschap of samenleving.

Korte reflectieopdracht:

Op de begrafenis van mijn opa ging mijn vader wat zeggen en daardoor zat ik naast mijn oma. Mijn oma pakte mijn hand vast en kniepte erin. Het deed een heel klein beetje pijn, maar tegelijkertijd voelde het ook goed. Ik heb hiervan geleerd dat het soms niet uitmaakt als iets een beetje pijn doet als je iemand ermee helpt/steunt.

Poster standbeeld

Bij antiracismedemonstraties in Bristol hebben demonstranten een standbeeld omver gehaald. Dit beeld is van Edward Colston.

Edward Colston werd geboren in Bristol en was in de 17e eeuw een slavenhandelaar en parlements lid. Hij heeft vermoedelijk 80.000 mannen, vrouwen en kinderen van Afrika naar Noord- en Zuid-Amerika gedeporteerd. Na zijn dood in 1721 liet hij veel van zijn bezittingen naar liefdadigheidsinstalaties. In Bristol zijn daarom tal van monumenten, straten en scholen die aan hem herinneren.

de demonstranten demonstreerde tegen racisme. Ik denk dat ze het beeld van Edward Colston hebben neergehaald omdat hij een grote slavenhandelaar was. En ze vinden niet dat iemand die zulke dingen doet geerd moet worden.

Ik denk dat de argumenten van de mensen die tegen deze actie waren, dit waren:

- Dat ze denken dat Edward Colston ook goede dingen heeft gedaan (zoals zijn bezittingen geven aan liefdadigheidsinstalaties).
- Dat ze vinden dat ze niet zomaar een stuk geschiedenis kunnen weghalen (want zo kunnen ze er niet van leven)

Ik vind dat Nederland kan leren van de actie van de Engelse demonstranten, omdat de overheid misschien niet altijd door heeft wat sommige monumenten of standbeelden voor mensen kunnen betekenen

Kijk bijvoorbeeld naar het standbeeld van Jan Pieters zoon Coen in Hoorn. Coen was een groot VOC handelaar in de 17e eeuw, maar hij is zo groot geworden door veel geweld te gebruiken tijdens zijn handelingen. Ik vind het goed dat er zijn standbeeld staat zodat we veel kunnen leren over die tijd en omdat hij een belangrijk persoon is/was. Maar net als bij het standbeeld van Edward Colston, kun je ook denken dat je niet iemand moet eren die slechte dingen heeft gedaan.

Ik denk hierom dat de overheid goed moet nadenken voordat ze zomaar een standbeeld of monument plaatsen nadenken of het ons iets bijbrengt of dat ze ons een verkeerd voorbeeld geven.

A yellow flag with a wavy top and bottom edge, containing the white number '05' in a bold, sans-serif font.

05

Implementatieplan

Implementatieplan

Fase 1

Ontwikkeling visiedocument met **burgerschapdoelen**

Document langs de MR

Poster in personeelskamer

Fase 2

Scholing personeel: focus op zichtbaar, inzicht in resultaten.

Verdieping doelen: waar zit het nog meer? Wat willen we ze nog meer meegeven?

Fase 3

Reflectie en updaten document: dit moet uiteindelijk jaarlijks gebeuren

A yellow flag with a wavy top and bottom edge, containing the white number '06' in a bold, sans-serif font.

06

Hoe verder?

Vragen en uitdagingen

Eigenaarschap

- De grote beer op de weg: Eigenaarschap
- **Draagvlak** in team: Het is een grote opdracht in de grote boze wolk van taken die ook moeten gebeuren.
- **Implementatie**: wie is verantwoordelijk
Handen en voeten geven → echte implementatie
- **Misconcepties** over wat burgerschap is in het team

- Hoe kunnen we de beer knuffelen:
  - stuurgroep met verantwoordelijke collega's
  - scholing van het team
  - ruimte maken in tijd
  - Plan voor uitwerking

